

Å ENERGI VANNKRAFT AS
Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Vår dato: 23.02.2026

Vår ref.: 202416148-10 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: Erlend Støle Hansen

Saksbehandler: Karianne Østhus
kgoe@nve.no

Øygard kraftverk – Åseral kommune i Agder fylke - Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap

Vi viser til deres søknad om godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for Øygard kraftverk.

Vedtak

NVE godkjenner fremlagte detaljplan for miljø og landskap¹ datert 28.10.2025, samt ytterligere beskrivelse av istandsetting og massehåndtering i brev² datert 26.01.2026 for bygging av Øygard kraftverk i Åseral kommune, Agder fylke.

Godkjenningen av detaljplan for miljø og landskap gis på følgende vilkår:

- Dere skal orientere oss om dato for oppstart av anleggsarbeidet senest 7 dager før planlagt start. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser i anleggsarbeidet.
- Det skal utarbeides en detaljert plan for utforming og istandsetting av tippene i prosjektet. Planen skal forelegges NVE for godkjenning i god tid før oppstart av istandsettingen.
- Det skal foreligge skriftlig dokumentasjon på at det er opprettet en avtale mellom Villreinemnda for Setesdalsområdet og Å Energi Vannkraft AS. Dokumentasjon på enighet mellom partene skal oversendes NVE i god tid før anleggsstart.
- Oppdatert arealbruksplan oversendes NVE før anleggsstart (se NVEs vurdering for riggområde 2).
- Det skal utarbeides en sluttrapport for miljø og landskap som sendes NVE innen ett år etter idriftsettelse. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og forutsetninger/endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Link til mal.](#)
- Senest 1 måned etter idriftsettelse av kraftverket skal dere sende inn melding om dette til oss på skjema som ligger på vår hjemmeside (<https://www.nve.no/om-nve/skjema-og-rapporteringsordninger/>).

Søknad om endret overføringskapasitet fra Langevatn til Nåvatn (fra 65 m³/s til 90 m³/s) omfattes ikke av denne godkjenningen.

---

¹ NVEs arkivref.: 202416148-5

² NVEs arkivref.: 202416148-15

Detaljplan for miljø og landskap må være i samsvar med vilkår og forutsetninger som fremgår av konsesjonen datert 03.02.2017. NVE kan kreve ytterligere detaljering for alle deler av tiltaket. Slike planer skal godkjennes av oss før arbeidet settes i gang.

Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen³ datert 03.02.2017 post nr. 7.

Tilsyn

NVE vil følge opp anlegget med inspeksjon.

Anlegget er både for planlegging, bygging og senere drift underlagt bestemmelser om internkontroll etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058 IK-vassdrag). Ved tilsyn på anlegget vil NVE kontrollere at internkontroll etter denne forskrift er etablert.

Bakgrunn og vår behandling av søknaden

Konsesjon til Åseralprosjektene ble gitt ved kgl.res. 03.02.2017. I konsesjonen er det gitt tillatelse til følgende oppgraderinger, utvidelser og nye anlegg:

- Nytt aggregat i Skjerka kraftverk (Skjerka II)
- Ny dam og økt regulering av Langevatn
- Ny tunnel Langevatn – Nåvatn og nytt Øygard kraftverk
- Nytt Kvernevatn kraftverk

Å Energi Vannkraft har senere delt oppgraderingene og utvidelsene i konsesjonen i flere delprosjekt.

Samtidig med behandling av konsesjonssøknad er det foretatt en revisjon av gjeldende konsesjonsvilkår for regulering av Langevatn, Storevatn og Kvernevatn. Å Energi Vannkraft AS fikk i forbindelse med ny vassdragskonsesjonen også meddelt anleggskonsesjon til elektriske anlegg for:

- Nettilknytning for Øygard kraftverk
- Nettilknytning for Kvernevatn kraftverk
- Midlertidige anlegg i byggeperioden

Detaljplanen

Den innsendte detaljplanen omhandler siste del av ny tunnel Langevatn – Nåvatn, samt nytt Øygard kraftverk.

Øygard kraftverk er planlagt å utnytte fallhøyden mellom Langevatn og Nåvatn til ny kraftproduksjon. Kraftverket er planlagt med en maks effekt på 21 MW, maks slukeevne på 33 m³/s og minste slukeevne på 9 m³/s. Det er gitt tillatelse i konsesjonen til å overføre opp til 65 m³/s fra Langevatn til Nåvatn ved fare for flomtap ved Langevatn.

Overføringstunnelen og Øygard kraftverk vil til sammen bidra med ca. 112 nye GWh pr. år. Pålagt minstevannføring på 400 l/s fra 1. mai til 30. september og 200 l/s resten av året

---

³ NVEs arkivref.: 200804422-152

slippes i omløps-/tappetunnel ved dam Langevatn. Inntaket er bygget i delprosjekt «Åseral Nord».

Det ble gitt ny byggefrist i departementets vedtak⁴ datert 01.03.2023. Ny byggefrist er 03.02.2027.

Ny 132 kV nettilknytning fra Øygard til Honna behandles parallelt og NVE sendte de to planene på felles høring. Å Energi Vannkraft må avvente oppstart med alle byggearbeider i prosjektet frem til NVEs godkjenning av nettilknytning fra Øygard til Honna foreligger.

Detaljplanen ble sendt på høring 27.11.2025 til Åseral kommune, Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune og Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane.

Høringsuttalelser

NVE mottok 4 høringsuttalelser fra hhv. Åseral kommune, grunneier Jan Ove Flodquist, Agder fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder. NVE siterer de delene av høringsuttalelsene som er relevante for behandling av detaljplanen for miljø og landskap.

Åseral kommune har oppsummert sin høringsuttalelse i brev⁵ datert 09.01.2026:

«Overføringskapasitet

Åseral kommune stiller seg negativ til ein auke i maks overføringskapasitet over 65 m³/s. Dersom det skal vurderast ein auke, må konsekvensane for heile vassdraget utgreiast på nytt.

Dersom NVE finn at dei vil tillate ei slik endring utan konsekvensutgreiing, ber Åseral kommune om at følgjande punkt i konsesjonen blir lagt inn som krav ved gjennomføring av Åseral Sør:

- *Vilkår om ferdsel, jf. post 11*
Dette gjeld punktet for ferdsel over Nåvatn/Skjerkevatn. Her må det stillast krav om utarbeiding av ein heilskapeleg plan både for ferdsel for ålmenta og landbruksnæringa og med krav om gjennomføring av tiltak i byggeperioden.
- *Vilkår om terskler m.v., jf. post 12*
Krav om tiltak for å betre tilhøva for landbruk nedstrøms Håvorstad kraftstasjon og eventuelle andre område som blir råka av ein auke i overføringskapasiteten. Åseral kommune viser til side 18 i departementets bemerkningar, der det blir drøfta om ulempene for landbruket på Håvorstad: (...) men det kan ikke utelukkes at problemene også kan forverres ved at de nye tiltakene gir mer gjennomstrømming i vassdraget. Departementet finner derfor temaet relevant for konsesjonsvurderingen, jf. vilkårenes post 12 som gir hjemmel for å pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger av reguleringen. Dette gjelder også virkninger av tidligere gitte konsesjoner, jf. reviderte vilkår.

⁴ NVEs arkivref.: 200804422-183

⁵ NVEs arkivref.: 202416148-12

Etterbruk av tipp T3

Kommunen ber om det blir gjort ei vurdering av konkrete behov for bruk av areal før dei faktisk vert teken i bruk. Kommunen meiner ein fornuftig etterbruk av T3 er dyrka mark/beitemark og ber NVE merka seg dette. Det bør stillast krav om at jordmassane blir grave av før ein legg stein i tippet for å sikre nok jordmassar til istandsetjing. Sidan kommunen kan ha trong for masse til eige bruk frå T3, vil kommunen be om at tippet blir bygd opp slik at hovvuddelen av massane blir lagt i særleg del av avsatt areal (ned mot brua).»

Å Energi Vannkraft AS hadde i sitt brev⁶ datert 26.01.2026 følgende kommentarer til uttalelsen fra Åseral kommune:

«Overføringskapasitet Langevatn-Nåvatn

Åseral kommune er negativ til en økning i overføringskapasiteten, og mener at en ev. økning vil kreve at konsekvensene for vassdraget utredes på nytt.

ÅEVK har i detaljplanen for Øygard kraftverk valgt å beskrive beregnet overføringskapasitet, som har kommet frem som følge av detaljprosjektering av kraftverket, og forventede konsekvenser av en slik økning. Luke ved Langevatn kan styre vannmengde i overføringstunellen, og det er dermed en mulighet til å overholde konsesjonsgitt overføringskapasitet på 65 m³/s. Av hensyn til videre fremdrift for prosjektet ber vi NVE om å fortsette behandlingen av detaljplanene med konsesjonsgitt overføringskapasitet. En ev. søknad om økning utover konsesjonsgitt overføringskapasitet vil bli vurdert på senere tidspunkt, og beskrevet i senere søknad som vil belyse forventede konsekvenser.

Tipp- og riggområder

Kommunen ber om at konkrete behov for areal blir vurdert før arealene faktisk blir tatt i bruk. Kommunen er positiv til etterbruk av T3 som mark/beitemark, men med ivaretagelse av naturlige jordmasser. For mulig etterbruk av masser ønsker kommunen at hoveddelen av massene blir lagt i sørlig del av tippet.

ÅEVK mener beskrivelsene i detaljplanen er i tråd med kommunens synspunkter om tipp- og riggområder, men merker oss kommunens ønske om mulig etterbruk av masser og plassering i sørlig del.»

Jan Ove Frodquist skrev i sin høringsuttalelse⁷ datert 12.01.2026:

«Flodquist har eidegdommar rundt Langevatn. Han er heiltidsbonde, og driv med sau. Han har stort behov for å kome seg innover heiane sommar som vinterstid, og normal trase for dette er over Langevatn.

I detaljplanen som er på høyring er føreslått at overføringskapasiteten i tunnelen blir auka frå 65 kbm/sek til 90 kbm/sek. Dette vil medføre store konsekvensar både sommar og vinter når Langevatn skal nyttast som ferdselsåre. Om vinteren vil det føre til meir usikker is, og om

---

⁶ NVEs arkivref.: 202416148-15

⁷ NVEs arkivref.: 202416148-11

sommaren vil ein risikere raskare uttømming av Langevatn. Dette vil føre til ferdselsproblem med båt i vatnet, og vil først og fremst gå ut over dei som har næringa si i området. Ennå verre vil forholda i Langevatn bli dersom masimal slukeevne i tunnelen på 110 kbm/sek blir nytta.

Flodquist ber derfor om at NVE ikkje tillet større overføring enn konsesjonsgitte 65 kbm/sek, og at endringssøknaden ikkje blir teke til følgje.

Under forhandlingane blei det forsøkt å få bygd ein veg langs Langevatn. Dette stranda av omsyn til villreinen. Grunneigarane langs vatnet er derfor sommar- som vinterstid prisgitt trafikk på Langevatn. Auka vassmengde ut av Langevatn ved effektkøyring av kraftanlegga vil derfor i vesentleg grad forverre forholda for dei som driv næring i heia.»

Å Energi Vannkraft AS hadde i sitt brev⁶ datert 26.01.2026 følgende kommentarer til uttalelsen fra Flodquist:

«Overføringskapasitet Langevatn-Nåvatn

ÅEVK viser til svaret over til Åseral kommunes uttalelse om kapasitet på overføringstunellen.»

Agder fylkeskommune skrev i sin høringsuttalelse⁸ datert 15.01.2025:

«Villrein

Langevatn ligger innenfor hensynssone villrein i Heiplanen. Heiplanen med tilhørende retningslinjer skal legges til grunn ved kommunenes, fylkenes og statens areal- og ressursforvaltning. I hensynssone villrein skal villreinens interesser bli tillagt vekt. En skal legge spesiell vekt på å unngå aktivitet og forstyrrelse i viktige funksjonsområder som vinterbeiteområder, kalvingsområde og trekkpassasjer, samt fokusområda i aktuelle årstider/periodar. Området rundt Langevatn har funksjon som vinterbeiteområde og beiteområder sommer/høst. Ved perioder med særlig krevende forhold som nedising av heiene om vinteren, kan områdene her bli særlig viktig. Fylkeskommunedirektøren ber om at det i detaljplanen tar høyde for at en ved gjennomføring av tiltak, herunder ved nødvendig helikoptertransport, tar hensyn til villreinens arealbruk.

Kulturminner

Beskrivelsene om forhold til kulturminner i detaljplanen stemmer. Planen skal være klarert i forhold til kulturminner både på land og i vann.

Vannmiljø

Agder fylkeskommune minner om at planlagt aktivitet etter vannforskriften ikke må forringe dagens miljøtilstand i vannforekomsten eller være til hinder for miljømåloppnåelsen, og at dette er tiltakshavers ansvar. Det regnes som forringelse når ett eller flere av de biologiske kvalitetselementene i Vedlegg V. Klassifisering og overvåking i vannforskriften faller en tilstandsklasse.

---

⁸ NVEs arkivref.: 202416148-13

Krav til vurdering etter § 12 i vannforskriften

Dersom det vurderes at planforslaget vil kunne gi varig forringelse og/eller forhindre at miljømålene §4-7 oppnås må vilkår i § 12 være oppfylt for at tiltaket skal kunne tillates. Dette i tråd med veileder til vannforskriften §12.

For alle saker med ny aktivitet eller nye inngrep i vann (innsjø, kystvann, vassdrag og grunnvann) må ansvarlig sektormyndighet så tidlig som mulig i planprosessen og senest før vedtak eller tillatelse gis, gjøre en vurdering i forhold til om § 12 kommer til anvendelse. Vurderingen skal bygge på kunnskap både om dagens tilstand i vannforekomsten, og om eventuelle endringer i tilstand som planlagt aktivitet i virksomheten forventes å medføre. Tiltakshaver har ansvar for å frembringe kunnskapsgrunnlaget og å fremskaffe informasjon om virksomhetens virkning.

Ingen ytterligere merknader.»

Å Energi Vannkraft AS hadde i sitt brev⁶ datert 26.01.2026 følgende kommentarer til uttalelsen fra Agder fylkeskommune:

«Villrein

Fylkeskommunen ber om at en tar høyde for villreinens arealbruk ved gjennomføring av tiltaket. ÅEVK viser til kommentaren til Statsforvalteren i Agder sin uttalelse om villrein under.

Tilbakemeldingene fra den uformelle dialogen med verneområdeforvalter for Setesdalsområdet og Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane Landskapsvernområde (SVR) og Villreinnemda for Setesdalsområdet tyder heller ikke på at det er behov for tiltak utover varslingsrutinen beskrevet over.

Vannmiljø

ÅEVK viser til vurdering etter § 12 i vannforskriften i kgl.res. av 3.2.2017 – konsesjon til Åseralprosjektene.»

Statsforvalteren i Agder skrev i sin høringsuttalelse⁹ datert 21.01.2025:

«Sensitive arter

ÅEVK har vært i kontakt med Statsforvalteren i planfasen om kunnskapsgrunnlaget og om framgangsmåte for å vurdere hvilke avbøtende tiltak som må vurderes for å ivareta hensynet til de berørte artene. Kjente registreringer av sensitive arter fram til 2025 er benyttet som grunnlag for vurderingen av tiltakets effekter.

ÅEVK har lagt fram et notat som beskriver tiltak som er planlagt for å beskytte de sensitive artene mot forstyrrelser fra anleggsarbeidene i sårbare perioder.

Vi vurderer at de foreslåtte avbøtende tiltakene dekker det som er realistisk å gjøre for å beskytte artene i anleggsfasen.

---

⁹ NVEs arkivref.: 202416148-14

Villrein

Det berørte området ligger i randsonen av villreinområdet, fra villreinområdet grense i nord og inn til kraftverksområdet er det eksisterende vei. Avstanden fra villreinområdets nordgrense i Bydalen og fram til det planlagte kraftstasjonsområdet er om lag én km. Kraftstasjonsområdet og tippområdene T1 og T2 er nye inngrep, men det ligger i tett tilknytning til den eksisterende sekundærdammen i Nåvatnmagasinet og veien inn til denne. Vi vurderer derfor at tiltaket vil medføre liten ekstra belastning på villreinområdet i driftsfasen.

ÅEVK foreslår å etablere en varslingsrutine mellom prosjektet, villreinnemnd og villreinlag. I praksis vil en slik varslingsrutine innebære at prosjektet ved miljøansvarlig melder fra til villreinnemnd og villreinlag ved observasjon av villrein i området. Det vil også innebære at villreinnemnd og villreinlag melder fra til prosjektets miljøansvarlig hvis det blir kjent at villrein oppholder seg i nærområdet under anleggsperioden. ÅEVK foreslår at villreinnemnda ved sekretær gis myndighet til å avtale med prosjektet om hvilke tiltak som ev. må iverksettes.

Effekter av transportkjøringen på Åstølveien i villreinområdet må også vurderes, og ev. avbøtende tiltak som restriksjoner i perioden det kan kjøres, rutiner ved observasjoner av villrein mv. settes som vilkår for godkjenning av detaljplanen.

Samlet sett vurderer vi på denne bakgrunn potensiell konflikt med villrein som liten.

Arealbruk og myr

Vi har ingen merknader til arealbruken i kraftstasjonsområdet med riggområde R1, tippområdene T1 og T2 og masseuttaket M1.

Riggområde R2 skal etableres på et område som har vært benyttet som riggområde tidligere. Vi har ingen registreringer av sårbar natur eller arter der. Kantvegetasjonen langs vassdrag skal ikke berøres. Det renner en bekk gjennom den sørvestre siden av arealet, men denne er ikke omtalt nærmere i detaljplanen. Dersom det er planlagt å gjøre tiltak i denne må behovet for tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag avklares, eventuelt også fritak fra bestemmelsen om kantvegetasjon i vannressursloven § 11.

Myrområdet som er planlagt brukt til tippområde T3 og riggområde R3, erstatter et større myrområde lenger nord. Opprinnelig deponiområde ved Tjønnæ ville ha beslaglagt ca. 28 daa myr/våtmark direkte til massedeponi, og i tillegg ville det vært behov for veier fra sør og nord i og langs myrområdet. De foreliggende planene gir derfor en vesentlig reduksjon i bruken av myrareal, og vi vurderer dette som en bedre løsning enn den opprinnelige.

Det aktuelle arealet ligger i direkte forlengelse av et nydyrket område. I forbindelse med nydyrkingstiltakene er det etablert en vei langs arealet som i følge Swecos utredning (vedlegg 4 til detaljplanen) vil medføre drenering og dermed degradering også av dette myrarealet. Klimautslipp fra dette myrarealet bør derfor regnes som del av nydyrkingen og ikke kraftutbyggingen. Vi er enige i denne vurderingen.

Vi finner imidlertid ikke noen utredning av alternative deponiområder som ikke inkluderer myrarealer, og heller ikke noen vurdering av og begrunnelse for at slike alternativer ikke finnes. Vi mener dette burde foreligge før den aktuelle lokaliseringen godkjennes. I kommuneplanens arealdel har området formålet LNRF, og etablering av tippområde krever derfor dispensasjon fra kommuneplanen. Vi har ikke fått søknad om slik dispensasjon på høring og tar derfor forbehold om utfallet av behandling av søknad når den blir oversendt oss.

Forurensning

Statsforvalteren har gitt ÅEVK tillatelse til utslipp ved driving av overføringstunnel og bygging av Øygard kraftverk 28.2.2025 (vår sak 2024/8087).

Statsforvalteren har også gitt tillatelse til utfylling i Nåvatnmagasinet ved Øygard kraftverk 7.11.2025 (vår sak 2025/3421).

Vassdrag og kantvegetasjon

Tiltakshaver har innhentet dispensasjon fra kravet i vannressursloven §11 for å kunne fjerne nødvendig kantvegetasjon i området der Øygard kraftstasjon skal bygges og ved utløpet av grøft for avrenning av tunnelvann fra tverrslag sør i elva Monn. Statsforvalteren har innvilget dispensasjon i brev datert 28.4.2025 (vår sak 2025/).

Massehåndtering

Etablering av deponi for overskuddsmasser er i prinsippet søknadspliktig siden det er annen disponering av næringsavfall enn hva lovverket åpner for. Det å deponere stein til unyttig fylling er annen bruk, og det er Miljødirektoratet som er myndighet for dette. Dersom det er snakk om rene masser, er det åpnet for at man per nå ikke trenger å søke til Miljødirektoratet om annen disponering så lenge muligheter for gjenvinning er vurdert, disponeringen er avklart etter plan- og bygningsloven, og disponeringen skjer på land.

Det bør stilles vilkår om at disponering av massene må avklares etter plan- og bygningsloven og muligheten for gjenvinning av massene vurderes før detaljplanen godkjennes.

Det bør også stilles vilkår om at masser som tilføres eller flyttes ut av anleggsområdet, er kontrollert og dokumentert frie for forekomst av fremmede arter.

Utover dette har vi ingen merknader til detaljplanen.»

Å Energi Vannkraft AS hadde i sitt brev⁶ datert 26.01.2026 følgende kommentarer til uttalelsen fra Statsforvalteren i Agder:

«Sensitive arter

Statsforvalteren vurderer at de foreslåtte avbøtende tiltakene for sensitive arter dekker det som er realistisk for å beskytte artene i anleggsfasen. ÅEVK har ikke ytterligere kommentarer til dette punktet.

Villrein

Statsforvalteren mener den nye kunnskapen og nasjonale føringer burde kommet tydeligere frem i detaljplanen. ÅEVK er enig i at dette, men temaet er godt omtalt i detaljplanen for 132 kV-linje Øygard-Honna hvor kunnskapsoppdatering var et større tema. Statsforvalteren bemerker at det berørte området ligger i randsonen av villreinområdet (Setesdal-Ryfylke

villreinområde). For å håndtere dette står ÅEVK ved vårt forslag om å etablere en varslingsrutine mellom prosjektet, villreinnemnd og villreinlag. Dette kan løses på samme måte som ved godkjenning av detaljplan for Kvernevatn kraftverk om lag 10 km nord for Nåvatn. Ved vurdering av dette prosjektets påvirkning på villrein ble følgende løftet fram fra sekretær i villreinnemnda:

- Bestanden i Setesdal-Ryfylke villreinområde er nå generelt lav. Dette preger områdebruken i Åseral.
- Det er ikke kalvingsområder så langt sør i villreinområdet.
- Området har generelt lite sommerbruk. Det er mest sannsynlig at bukker, som regnes som de minst sårbare, vil kunne bruke disse randområdene så langt sør.
- Villreinen trekker sørover vinterstid, men fostringsflokker er normalt lenger nord i Åseral. Det er lite sannsynlig å observere villrein i og nær tiltaksområdet, men det kan forekomme ved spesielle vær-situasjoner (mye snø i kombinasjon med lite vind samt ved nedising av beitene).
- Det er kun observert to GPS-merkede dyr i Åseral de siste ti årene.
- Sannsynligheten for å observere villrein i området ved Kvernevatn vurderes som teoretisk. Observasjoner vil i så fall kun skje vinterstid.

Med bakgrunn i nærheten mellom prosjektene så mener ÅEVK at disse vurderingene kan legges til grunn ved vurdering av foreliggende detaljplaner for Åseral Sør.

Statsforvalteren kommenterer at "effekter av transportkjøringen på Åstølveien i villreinområdet må også vurderes, og ev. avbøtende tiltak som restriksjoner i perioden det kan kjøres, rutiner ved observasjoner av villrein mv. settes som vilkår ved godkjenning av detaljplanen". Vi viser til avsnittene ovenfor og vil med faglig belegg hevde at restriksjoner for bruk av veien ikke er et relevant tiltak. Etter vår vurdering vil hensynet til villreinen bli ivaretatt med en avtalt varslingsrutine, jf. over.

Endret arealbruk og myr

Statsforvalteren uttaler at bekk i sørvestlige del av riggområde R2 mangler omtale i detaljplanen, og at dersom denne skal berøres må det avklares behov for tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og fritak fra vannressursloven § 11 om kantvegetasjon. ÅEVK har i større grad avklart arealbehovet ved R2 nå enn ved tidspunktet for utarbeidelse av detaljplanen. Det er ikke nødvendig å berøre arealet ved bekken eller kantvegetasjon like ved, og vi ber NVE legge til grunn dette i videre behandling av detaljplanene.

Statsforvalteren er positiv til den endrede tverrslagsplasseringen og tilhørende plassering av T3 og R3, og at dette er en bedre løsning enn den opprinnelige med vesentlig reduksjon i bruk av myrareal. Statsforvalteren savner imidlertid en vurdering av om det finnes alternative deponiplasseringer som ikke berører myrarealer.

Det avgjørende for plassering av tverrslag og tilhørende massedeponi, er å finne en god tverrslagsplassering som er rassikker og gir en hensiktsmessig tunelldrift/anleggsgjennomføring. Tilhørende massedeponi bør plasseres med kort kjørevei og legges på en gunstig plassering i terrenget for å dempe de landskapsmessige konsekvensene av massedeponiet. T3 er plassert like sør for tverrslaget i myrområdet som allerede er berørt av nydyrking, og ellers med en plassering vest for grunneiers vei og inn

mot fjellet. Etter ÅEVKs er dette syn en gunstig plassering av hensyn til landskap, og eneste reelle med kort avstand til tverrslag. Nærmeste alternative massedeponi er tipp T1 ved Øygard 3 km mot sør. Vi anbefaler ikke en slik løsning, da dette vil medføre betydelig tungtransport gjennom anleggsområdet med påfølgende HMS-risiko og økte utslipp som følge av lang transport.

Det er behov for store mengder masser for å dekke tipp T3 med vekstjord. Da det ikke er funnet andre egnede masser i området med tilstrekkelig kvanta, er massene fra den degraderte myra tiltenkt dette formålet.

Massehåndtering

Konsesjonen legger til grunn at plassering massedeponiene skal avklares med NVE gjennom detaljplanen. Det meste av massene plasseres slik at det muliggjør en etterbruk i fremtiden. Ved T3 har grunneier ønske om at områdene tilbakeføres slik at de kan brukes som overflatedyrka jord. ÅEVK er positiv til å tilbakeføre jordmasser i tråd med grunneiers ønske, forutsatt godkjenning av Åseral kommune og NVE. Åseral kommune har uttalt at de kan ha behov for masser fra T3 og at hoveddelene av massene blir lagt i sørlig del av avsatt areal. ÅEVK legger til grunn at NVE skal godkjenne plassering av massedeponiene, og at dette sammen med dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, gir de nødvendige avklaringene for plassering av overskuddsmasser fra utbyggingen.»

NVEs vurdering

Vurderinger av høringsinnspill og detaljplan for miljø og landskap

Overføringskapasitet fra Langvatn til Nåvatn

Å Energi Vannkraft søker i detaljplan for miljø og landskap om økt overføringskapasitet fra Langevatn til Nåvatn. I konsesjonen er det gitt tillatelse til å overføre 65 m³/s. Det søkes i detaljplanen om å øke til 90 m³/s. Åseral kommune skriver i sin høringsuttalelse at det er nødvendig med ny konsekvensutredning for hele vassdraget dersom overføringskapasiteten skal økes. Grunneier Jan Ove Flodquist har også kommentert at økt overføringskapasitet vil ha store konsekvenser for ferdselsmulighetene på og rundt Langevatn både sommer og vinter. Å Energi Vannkraft har i sine kommentarer skrevet at de med luke kan regulere overføringen og ber NVE se bort fra søknaden om endret overføringskapasitet i den videre behandlingen av detaljplanen. NVE er enige med kommunen i at endret overføringskapasitet må konsekvensutredes ytterligere. Virkningene er ikke tilstrekkelig dokumentert i detaljplanen for miljø og landskap og vil kunne utløse konsesjonspliktig endring. Økt overføringskapasitet tas derfor ut av denne godkjenningen og for å tydeliggjøre dette, er det presisert innledningsvis i vedtaket.

Villrein

NVE har mottatt høringsinnspill knyttet til villrein både fra fylkeskommunen og Statsforvalteren. NVE mottok ikke noen høringsuttalelse fra verneområdestyret eller villreinnemda. Statsforvalteren skriver i sin høringsuttalelse: «tiltaket vil medføre liten ekstra belastning på villreinområdet i driftsfasen.» All arealbruk i prosjektet ligger i umiddelbar nærhet til eksisterende anlegg eller veier. NVE vurderer derfor at belastningen i driftsfasen er tilnærmet uendret.

Kvernevatn kraftverk ble godkjent i vedtak¹⁰ datert 10.11.2025. Dette prosjektet ligger nært tiltaksområdet til Åseral Sør. Å Energi Vannkraft mener derfor at vurderingene som ble gjort rundt villreinproblematikk på Kvernevatn er relevante i dette prosjektet også. Viser til punktene som ble løftet fra sekretær i villreinnemnda i Å Energi sine kommentarer til høringsuttalelsen fra Statsforvalteren på side 9. Å Energi Vannkraft foreslår basert på disse vurderingene å etablere tilsvarende varslingsrutine mellom prosjektet, villreinnemnd og villreinlag som for Kvernevatn.

Statsforvalteren skriver videre: «Effekter av transportkjøringen på Åstølveien i villreinområdet må også vurderes, og ev. avbøtende tiltak som restriksjoner i perioden det kan kjøres, rutiner ved observasjoner av villrein mv. settes som vilkår for godkjenning av detaljplanen.» Å Energi Vannkraft har svart ut at restriksjoner for bruk av veien ikke er et relevant tiltak og begrunner også dette med vurderingene som ble gjort ved Kvernevatn kraftverk. De vurderer videre at en varslingsrutine vil ivareta villreinen i tilstrekkelig grad. NVE mener at Å Energi Vannkraft og Villreinnemnda for Setesdalsområdet må avklare disse forholdene seg imellom. Det er satt særskilt vilkår om at det i forkant av anleggsstart skal foreligge avtale og enighet mellom partene og det er konsesjonæren sitt ansvar å sørge for at dette er på plass.

NVE forutsetter at alle problemstillinger knyttet til villrein inngår i avtalen som skal oversendes før anleggsstart, jf. særskilt vilkår.

Plassering av tverrslag sør, T3 og R3

Å Energi Vannkraft søker i detaljplan for miljø og landskap om å flytte tverrslag sør lenger sørover mot Breland. Endringen beskrives i detaljplanen som nødvendig for å få til en anleggsteknisk rasjonell og gjennomførbar løsning for resterende del av den nye overføringstunnelen. Redesignet er et resultat av den trinnvise realiseringen av Åseralprosjektene, hvor det er avdekket bedre løsninger underveis. Både Statsforvalteren i Agder og Åseral kommune skriver at ny plassering er et bedre alternativ enn opprinnelig løsning. Begrunnelsen er at ny løsning kun berører myr i tett tilknytning til myrområdene som allerede er drenert for nydyrking. Opprinnelig løsning ville derimot beslaglagt urørte myrområder. Statsforvalteren i Agder skriver at de savner en vurdering av alternative plasseringer for tverrslag sør som ikke berører myr. Å Energi Vannkraft har svart i sine kommentarer at nærmeste alternativ til T3 er T1 ved Øygard og en slik løsning vil kreve betydelig økt tungtransport og er derfor ikke et godt alternativ. Plasseringen av T3 berører kun myrområder som allerede er drenert og det gir en god landskapsmessig løsning med kort transportetappe for massene. NVE er enig i Å Energi Vannkrafts vurdering.

Riggområde 2

Statsforvalteren bemerker at det renner en bekk gjennom den sørvestre delen av R2. De skriver at det ved inngrep i bekken er nødvendig med avklaring etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, samt fritak fra bestemmelsen om kantvegetasjon (vassressursloven § 11). Å Energi Vannkraft har svart i sine kommentarer at det ikke er nødvendig å berøre bekken eller kantvegetasjonen rundt denne. Følgelig legger NVE til grunn at arealene ikke berøres

---

¹⁰ NVEs arkivref.: 202417045-4

og forventer at tiltakshaver følger opp dette i praksis. NVE ber om at tiltakshaver oppdaterer arealbruksplanen og markerer bekk og kantvegetasjon slik at dette kommer tydelig frem. Det settes særskilt vilkår om at oppdatert arealbrukskart oversendes NVE.

Istandsetting av tippområder

Å Energi Vannkraft skriver i detaljplan for miljø og landskap: «Plan for detaljert utforming av T1 og T3 bør avvete til sluttfasen for tunneldriften, når en vet endelig massefordeling mellom tippene som følge av entreprenørens disponering av tunnelriggene.» NVE er enige i denne vurderingen og det settes derfor særskilt vilkår om at det skal sendes inn plan for utforming og istandsetting av tippene i prosjektet. Endelig godkjenning for utforming av tippene tas derfor ut av dette vedtaket. NVE forventer at det benyttes landskapsarkitektonisk kompetanse i arbeidet med utforming av tippene.

Åseral kommune opplyser i sin høringsuttalelse om at det er ønske (fra grunneier) om å legge til rette for nydyrking av tipp- og riggområdet ved tverrslag sør (T3 og R3) når dette istandsettes. Området er tilknyttet myrområdene som grunneier allerede har drenert og klargjort for nydyrking. Ved ønske om overføring av hjelpeanlegg må konsesjonær søke om tillatelse fra NVE. Grunneier må få godkjent bruk av arealet gjennom kommunal behandling. NVE vil følge opp at T3 istandsettes iht. vårt veiledningsmateriale så fremt det ikke foreligger søknad om overføring av hjelpeanlegget og godkjenning av etterbruk etter annet lovverk.

Kommunen ønsker at tippene ved tverrslag sør (T3) utformes slik at det tilrettelegger for mulig uttak i fremtiden. Ved et potensielt uttak av masser i fremtiden skal det sendes inn en uttaksplan som godkjennes av NVE. NVE forventer at tippene istandsettes i tråd med godkjente planer, samt vårt veiledningsmateriale.

NVE mener det er gjort en noe generell beskrivelse av hvordan T2 ut mot Øygarðsvatn skal utformes og istandsettes. Det positivt at konsesjonær skal benytte NVEs prinsipper i «[NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg](#)» under arrondering og istandsetting av arealer. NVE vil likevel fremheve veilederens anbefalinger om at fyllinger skal mettes med finere masser under toppmassene, slik at toppmassene ikke vaskes ned i hull mellom sprengstein ved regnskyll eller snøsmelting. Toppmassene bør ikke klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering. Utfyllingen må heller ikke ha for bratt helningsgrad slik at sjansen for utvasking av toppmasser ut i Øygarðsvatn minimeres.

Generell arealbruk og massehåndtering

Viser til Statsforvalterens uttalelse om temaet massehåndtering. Vannkraftverk er etter Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) § 4-3 b. unntatt krav i plan- og bygningsloven. Det er derfor NVE som behandler og godkjenner massedeponier i tilknytning til vannkraftverk. Viser til «[NVEs veileder](#)» om Vannressursloven og NVEs behandling av vassdrag- og grunnvannstiltak, kap. 7 - *Forholdet til annet lovverk*. Det er pr. nå ingen konkrete planer om masseuttak fra tippene i prosjektet, og NVE ser derfor ikke grunn til å sette vilkår knyttet til dette.

Åseral ber i sin høringsuttalelse om at Å Energi Vannkraft fortløpende vurderer behov for avsatte arealer før de faktisk blir tatt i bruk. NVE er enig i kommunens innspill og forutsetter at Å Energi Vannkraft minimerer terrenginngrepene der det er mulig. NVE forventer at midlertidige areal blir opparbeidet på en skånsom måte og tilbakeføres til opprinnelig tilstand etter anleggsperioden. NVE etterspurte ytterligere detaljering av massehåndtering og istandsetting av riggområder/tipper i detaljplanen da den ble sendt på høring. Da Å Energi Vannkraft oversendte tilbakemelding på høringsuttalelsene hadde de også innarbeidet etterspurt informasjon i brev⁶ datert 26.01.2026. Denne detaljeringen ligger til grunn for godkjenning av detaljplanen og NVE forventer at tiltakshaver følger opp dette på lik linje med resten av detaljplanen.

Konklusjon

NVE vurderer at det ikke har kommet inn flere særskilte uttalelser som påvirker godkjenningen av detaljplanen for miljø og landskap. Konesjonær har svart ut høringsuttalelsene og vi legger til grunn at dette følges opp i praksis. Vi minner om vår veileder 2/2021 «[NVE Veileder](#)» som blant annet omhandler god landskapstilpasning og minimering av terrenginngrep. NVE vil med tilsyn følge opp byggingen av kraftverket gjennom anleggsperioden og ved istandsetting av arealene og forventer et best mulig landskapsmessig sluttresultat.

Vurdering av flom og skredfare

Konesjonæren har vurdert naturfare i kap. 4.1 i detaljplanen. Det er utført søk i NVE sine databaser den 13.01.2026. Stasjonsområdet og tverrslag sør ligger innenfor aktsomhetsområder for steinsprang, flom-, jord- og snøskred. Konesjonæren har vurdert risikoen og beskrevet planlagte tiltak i detaljplanen. Der det ikke er nødvendig med tiltak er dette begrunnet med at de anser risikoen som liten. NVE minner om at det er konesjonæren sitt selvstendige ansvar å påse at det blir utført nødvendige faglige kartlegginger og vurderinger knyttet til naturfare, og at det iverksettes nødvendige tiltak.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante bestemmelser.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i innsendt plan, høringsuttalelser og NVEs egne erfaringer. NVE har også søkt i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 12.01.2026. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak. NVE mener derfor det er tilstrekkelig grunnlag for å vurdere tiltaket og de virkninger det har på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

I influensområdet til Øygard kraftverk finnes det myr og naturtype gammel lauvskog. Områdene er innenfor det som ble konsekvensutredet i konsesjonsprosessen. Videre er myrlokaliteten allerede svært preget av nydyrking. Planene som foreligger, vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i

naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5. NVE forventer at konsesjonæren begrenser inngrep i myr og lauvskog i den grad det er mulig.

NVE har også sett på virkningen fra tiltaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Området er allerede sterkt preget av vannkraftutbygging. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er blitt vurdert i henhold til naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke så stor at den blir avgjørende for vurderingen.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får dermed ikke anvendelse. NVE mener naturmangfoldloven § 9 (førre-var-prinsippet) får avgjørende betydning for vurderingen av om det skal gis tillatelse.

Etter § 11 og § 12 skal tiltakshaveren dekke kostnadene og benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Planen konkretiserer de tiltakene som skal gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet. Kostnadene for dette dekkes av Å Energi Vannkraft AS.

Forhold som dere må avklare før arbeidet kan starte

Plan- og bygningsloven

Dere må avklare med kommunen om tiltaket må ha dispensasjon fra gjeldende arealplan. Dette fordi det må være i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og gjeldende reguleringsplaner. Dette gjelder selv om tiltaket har fått konsesjon, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd.

Dere må og sørge for at tiltaket blir gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Dette gjelder særlig reglene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5), og krav til produkt til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift. Disse gjelder så langt de passer for tiltaket.

Damsikkerhetsforskriften

Vedtaket omfatter ikke plan for sikkerhet av vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 og høyere etter damsikkerhetsforskriften som også skal være godkjent før anleggsstart.

Naturforekomster, landskapsområder og kulturminner

Vi minner om post 6 om konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift og post 9 om kulturminner som konsesjonæren må følge opp i forkant av og under anleggsperioden.

Privatrettslige rettigheter

Vi gjør oppmerksom på at konsesjonæren må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter for utbygging og drift av anlegget.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det skal sendes inn dokumentasjon til Åseral kommune når anlegget er ferdig bygd

Når anlegget er ferdig bygd, skal dere sende kartdata i egnet format med alle fysiske anlegg til Åseral kommune, slik at kartdata kan gjøres tilgjengelige på en enkel måte, jf. byggesaksforskriften § 4-3 fjerde ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Ole Per Schei
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Å ENERGI VANNKRAFT AS

Kopimottakerliste:

ÅSERAL KOMMUNE

Å ENERGI VANNKRAFT AS - Erlend Støle Hansen

Villreinnemnda for Setesdalsområdet

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane

STATSFORVALTEREN I AGDER

AGDER FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av ED som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Energidepartementet (ED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.